

15.1. Η κοινωνία στην πραγματικότητα δεν χρειάζεται κυβέρνηση (Η Κοινωνική Οργάνωση, 1825, Απόσπασμα)¹

Μέχρι σήμερα οι ηγέτες θεωρούν τα έθνη ως κληρονομίες. Ο βασικός στόχος όλων των πολιτικών τους ρυθμίσεων είναι η εκμετάλλευση ή η επέκταση αυτών των επικρατειών. Ακόμη και οι ρυθμίσεις που ωφέλησαν τους κυβερνώμενους υλοποιήθηκαν στην πραγματικότητα από τους ηγεμόνες μόνο ως μέσο για να καταστήσουν την περιουσία τους είτε πιο παραγωγική είτε πιο ασφαλή. Τα πλεονεκτήματα που προέκυψαν έχουν θεωρηθεί ακόμη και από τον λαό ως χάρες και όχι ως καθήκοντα που δεσμεύουν τους άρχοντες. Αναμφισβήτητα, αυτή η κατάσταση έχει υποστεί διαδοχικές τροποποιήσεις, αλλά μόνο τροποποιήσεις. Δηλαδή η πρόοδος του διαφωτισμού μειώνει όλο και περισσότερο την κυβερνητική δράση, αλλά δεν έχει αλλάξει τη φύση της. Σήμερα αυτή η δράση ασκείται λιγότερο ελεύθερα και σε μικρότερη σφαίρα, αλλά διατηρεί τον χαρακτήρα της. Η παλιά αρχή ότι οι βασιλιάδες, με θεϊκό δικαίωμα, αποτελούν τους γεννημένους ιδιοκτήτες των λαών τους, γίνεται αποδεκτή ακόμη και σήμερα, τουλάχιστον στη θεωρία, ως θεμελιώδης αρχή. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι κάθε προσπάθεια αμφισβήτησής τους αντιμετωπίζεται από τον νόμο ως έγκλημα κατά του κράτους.

Ωστόσο, από την άλλη, μια νέα γενική αρχή προτάθηκε από τους κυβερνώμενους. Έχει αναγνωριστεί ότι οι ηγεμόνες αποτελούν μόνο τους διαχειριστές της κοινωνίας, ότι πρέπει να την κατευθύνουν σύμφωνα με τα συμφέροντα και τη θέληση των κυβερνώμενων και ότι τελικά η ευτυχία των εθνών είναι ο μοναδικός και αποκλειστικός σκοπός της κοινωνικής οργάνωσης. Αυτή η αρχή έχει υιοθετηθεί από τους ηγεμόνες, ή τουλάχιστον έχει ήδη γίνει αποδεκτή από αυτούς μαζί με την παλιά αρχή· δηλαδή οι κυβερνήτες έχουν αναγνωρίσει ότι θα πρέπει να κυβερνούν και να διοικούν βάση αυτής της έννοιας, αν και εξακολουθούν να θεωρούν τους εαυτούς τους ως γεννημένους διαχειριστές. Μπορεί κανείς να θεωρήσει τη νέα αρχή ως εδραιωμένη, καθώς αποτελεί συνταγματική λειτουργία της μιας εκ των τριών κοινοβουλευτικών εξουσιών (η Βουλή των Κοινοτήτων) να την υπερασπίζεται και να τη μετατρέπει σε λογοδοσία της κυβέρνησης.

Η καθιέρωση αυτής της αρχής είναι αναμφισβήτητα ένα πρωτεύον αλλά πλήρες βήμα προς την οργάνωση ενός νέου πολιτικού συστήματος. Αλλά αυτή η αρχή δεν μπορεί, στην παρούσα της κατάσταση, να έχει κάποια πραγματικά σημαντική συνέπεια. Δεν μπορεί κανείς να κρύψει το γεγονός ότι μέχρι τώρα αποτελεί μόνο μια τροποποιητική και όχι μια κατευθυντήρια αρχή. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι είναι πάρα πολύ ασαφής για να αποτελέσει τη βάση και το σημείο εκκίνησης μιας νέας κοινωνικής διάταξης. Δεν θα λάβει σαφώς αυτόν τον χαρακτήρα μέχρι να δηλωθεί με ακρίβεια ή μάλλον μέχρι να ολοκληρωθεί. Αυτό λοιπόν θα προσπαθήσουμε τώρα να αναπτύξουμε και να αποδείξουμε.

Στην παρούσα κατάσταση αναγνωρίζεται ότι το μόνιμο και μοναδικό καθήκον των κυβερνήσεων είναι να εργάζονται για την ευτυχία της κοινωνίας. Αλλά πώς μπορεί να επιτευχθεί η ευτυχία της κοινωνίας; Πρόκειται για ένα θέμα για το οποίο η κοινή γνώμη δεν έχει αποφανθεί καθόλου, ενώ γι' αυτό μάλλον δεν υπάρχει ούτε μία ορισμένη και γενικώς αποδεκτή ιδέα. Και ποιο είναι το αποτέλεσμα; Η γενική κατεύθυνση της κοινωνίας αναπόφευκτα επαφίεται εξ ολοκλήρου στην αυθαίρετη απόφαση των ηγετών...

Χωρίς να εισέλθουμε σε πιο λεπτομερείς εκτιμήσεις, κάθε άτομο που το σκέφτεται για λίγο θα πειστεί ότι όσο η κοινωνία απλώς διατάσσει τους ηγεμόνες με ασαφή τρόπο να την κάνουν ευτυχισμένη, χωρίς να έχει αποφασίσει πώς [ή σε ποια κατεύθυνση]... [η κατεύθυνσή τους] θα είναι αναπόφευκτα αυθαίρετη...

Στη νέα πολιτική διάταξη, το μοναδικό και μόνιμο αντικείμενο της κοινωνικής οργάνωσης πρέπει να έγκειται

1. Η μετάφραση έγινε από την έκδοση: Henri Saint-Simon. Deuxième extrait de mon ouvrage sur l'organisation sociale, *L'Organisateur*. As reproduced in Henri Saint-Simon: *selected writings on science, industry, and social organization*, trans. Keith Taylor, ed. Keith Taylor, Holmes and Meier Publishers, Inc., New York, 1975, σσ. 207-210.

στην εφαρμογή όσο το δυνατόν περισσότερο των γνώσεων που αποκτώνται στις επιστήμες, τις καλές τέχνες και τις τεχνικές ικανοποιώντας τις ανάγκες των ανθρώπων· να διαδώσει αυτή τη γνώση, να τη βελτιώσει και να την αυξήσει όσο το δυνατόν περισσότερο· με λίγα λόγια, να συνδυάσει όλα τα παραπάνω με όσο το δυνατόν πιο χρήσιμο τρόπο...

Μέχρι σήμερα, οι άνθρωποι, όπως λέγεται, δρουν πάνω στη φύση μόνο μέσω καθαρά ατομικών και μεμονωμένων προσπαθειών. Επιπλέον, η ισχύς τους εν πολλοίς έχει καταστρέψει σε μεγάλο βαθμό αλλήλους, καθώς η ανθρώπινη φυλή είναι μέχρι τώρα χωρισμένη σε δύο άνισα τμήματα· το μικρότερο χρησιμοποιεί συνεχώς όλη την ισχύ του, και συχνά ακόμη και κάποια από την ισχύ του μεγαλύτερου τμήματος, για να κυριαρχήσει στο τελευταίο, ενώ το μεγαλύτερο τμήμα έχει χρησιμοποιήσει μεγάλη δύναμη για να αντισταθεί στην κυριαρχία του μικρότερου. Ωστόσο, είναι βέβαιο ότι παρά την τεράστια απώλεια ισχύος, η ανθρώπινη φυλή έχει, στις πιο πολιτισμένες χώρες, πετύχει έναν αξιοσημείωτο βαθμό άνεσης και ευημερίας. Από αυτό μπορεί κανείς να κρίνει το επίπεδο που θα έφτανε ο άνθρωπος εάν δεν χανόταν σχεδόν καμία ισχύς, αν οι άνθρωποι, αντί να διατάσσουν ο ένας τον άλλον, οργανώνονταν για να ασκήσουν συνδυασμένα την εξουσία τους πάνω στη φύση και αν τα έθνη υιοθετούσαν το ίδιο σύστημα!...

Σε μια κοινωνία που οργανώνεται με βάση τον θετικό στόχο να εργαστεί για την ευημερία της μέσω των επιστημών, των καλών τεχνών και των τεχνικών, η πιο σημαντική πολιτική πράξη, η πράξη που προκαθορίζει την κατεύθυνση στην οποία πρέπει να προχωρήσει η κοινωνία, δεν ανήκει πλέον σε ανθρώπους που τους έχουν ανατεθεί μόνο κοινωνικές λειτουργίες· ασκείται από το ίδιο το κοινωνικό σώμα, με τέτοιο τρόπο ώστε η κοινωνία που συλλαμβάνεται συλλογικά να ασκεί πραγματικά την κυριαρχία... η οποία, στη συνέχεια, δεν συνίσταται σε μια αυθαίρετη γνώμη που έχει θεσπιστεί με νόμο... αλλά σε μια αρχή που προέρχεται από την ίδια τη φύση των πραγμάτων, της οποίας τη δικαιοσύνη οι άνθρωποι πρέπει μόνο να αναγνωρίσουν και την αναγκαιότητα της οποίας πρέπει μόνο να διακηρύξουν...

Η πράξη της διακυβέρνησης, με την έννοια της εντολής, δεν παίζει κανέναν ή σχεδόν κανέναν ρόλο. Όλα τα ερωτήματα που πρέπει να συζητηθούν σ' ένα τέτοιο πολιτικό σύστημα... είναι εξαιρετικά θετικά και υπεύθυνα· οι [σωστές] αποφάσεις μπορούν να είναι μόνο αποτέλεσμα επιστημονικών αποδείξεων, απολύτως ανεξάρτητων από κάθε ανθρώπινη βούληση, που μπορούν να συζητηθούν από εκείνους που είναι αρκετά μορφωμένοι ώστε να τις κατανοούν... Και όπως αναπόφευκτα θα λαμβάνονται αποφάσεις για κάθε ζήτημα κοινωνικού ενδιαφέροντος, όπως πράγματι είναι δυνατόν με αποκτιθείσα γνώση, όλες οι κοινωνικές λειτουργίες θα ανατεθούν στους ανθρώπους που είναι πιο ικανοί να τις εκπληρώνουν σύμφωνα με τον γενικό στόχο του συνδέσμου. Έτσι ... τα τρία βασικά μειονεκτήματα του σημερινού πολιτικού συστήματος –η αυθαιρεσία, η ανικανότητα και οι ίντριγκες– θα εξαφανιστούν αμέσως.

... Οι λειτουργίες που ασχολούνται ιδιαίτερα με τη διατήρηση της κοινωνικής τάξης θα ταξινομηθούν... μόνο σύμφωνα με τη φυσική τους κατάταξη ως δευτερεύουσες αστυνομικές λειτουργίες.

... Αυτό το τμήμα της κοινωνικής δράσης είναι το μοναδικό στο νέο σύστημα που απαιτεί έναν ορισμένο βαθμό εντολών στις σχέσεις μεταξύ ανθρώπων, αφού όλα τα υπόλοιπα... σχετίζονται με τη δράση αρχών. Επομένως, η δράση της διακυβέρνησης... θα περιοριστεί στη συνέχεια όσο το δυνατόν περισσότερο. Με αυτόν τον τρόπο, οι άνθρωποι θα απολαμβάνουν ως συνέπεια τον υψηλότερο βαθμό ελευθερίας που συμβαδίζει με την κατάσταση της κοινωνίας. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η λειτουργία της διατήρησης της τάξης μπορεί στη συνέχεια να καταστεί εύκολη, σχεδόν εξ ολοκλήρου μια αποστολή που μοιράζονται όλοι οι πολίτες, είτε πρόκειται να περιορίσουν ταραχές, είτε να διευθετήσουν διαφορές...

15.2. Περί της κοινωνικής οργάνωσης (1825, Απόσπασμα)²

Ο μηχανισμός της κοινωνικής οργάνωσης ήταν αναπόφευκτα πολύ περίπλοκος όσο η πλειοψηφία των ατόμων παρέμενε σε κατάσταση άγνοιας και απερισκεψίας, κάτι που τους καθιστούσε ανίκανους να διαχειρίζονται τις δικές τους υποθέσεις. Σε αυτή την κατάσταση ατελούς πνευματικής εξέλιξης, επηρεάστηκαν από βάνουσα πάθη, τα οποία τους ωθούσαν σε εξέγερση και σε κάθε είδους αναρχία.

Σε μια τέτοια κατάσταση, η οποία ήταν το αναγκαίο προοίμιο για μια καλύτερη κοινωνική διάταξη, ήταν απαραίτητο η μειοψηφία να οργανωθεί στρατιωτικά, να αποκτήσει το μονοπώλιο της νομοθεσίας, κρατώντας έτσι όλη

2. Η μετάφραση έγινε από την έκδοση: F. M. H. Markham (ed.), Henri Comte de Saint-Simon (1760-1825) *Selected Writings*, Basil Blackwell, Oxford 1952, O.C., vol. 39, σσ. 125-132, αποσπάσματα.

την εξουσία για τον εαυτό της, προκειμένου να διατηρήσει την πλειοψηφική κηδεμονία και να θέσει το έθνος σε ισχυρή πειθαρχία. Έτσι, όλη η δυναμική της κοινότητας έχει, μέχρι στιγμής, κατευθυνθεί προς τη διατήρησή της ως κοινότητα, και όλες οι προσπάθειες που αποσκοπούν στη βελτίωση της ηθικής και σωματικής ευημερίας του έθνους έχουν αναγκαστικά θεωρηθεί δευτερεύουσας σημασίας.

Σήμερα αυτή η κατάσταση των πραγμάτων μπορεί και πρέπει να αλλάξει τελείως. Η κύρια προσπάθεια πρέπει να στραφεί στη βελτίωση της ηθικής και σωματικής ευημερίας μας: για την τήρηση της δημόσιας τάξης απαιτείται τώρα μια μικρή δύναμη, καθώς η πλειοψηφία έχει συνθίσει να εργάζεται (κάτι που εξαλείφει τη διαταραχή) και τώρα αποτελείται από ανθρώπους που πρόσφατα απέδειξαν ότι είναι σε θέση να διαχειριστούν την ιδιοκτησία, είτε έγγεια είτε χρηματική.

Καθώς η μειοψηφία δεν χρειάζεται πλέον δύναμη για να κρατήσει την προλεταριακή τάξη σε υποταγή, η πορεία που πρέπει να υιοθετήσει έχει ως εξής:

- (1) Μια πολιτική με την οποία το προλεταριάτο θα έχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης.
- (2) Μια πολιτική που αποσκοπεί στο να καταστήσει την κληρονομηση της ακίνητης περιουσίας όσο το δυνατόν πιο εύκολη.
- (3) Μια πολιτική που στοχεύει να δώσει την υψηλότερη πολιτική σημασία στους εργαζόμενους.

Μια τέτοια πολιτική είναι αρκετά απλή και προφανής, εάν κάποιος μπει στον κόπο να κρίνει την κατάσταση με τη δική της νοημοσύνη, αποτιμώντας τον ζυγό που επιβάλλεται στον νου μας από τις πολιτικές αρχές των προγόνων μας – αρχές που ήταν υγιείς και χρήσιμες τότε, αλλά δεν ισχύουν πλέον στις παρούσες συνθήκες. Η μάζα του πληθυσμού αποτελείται πλέον από ανθρώπους (εκτός από εξαιρέσεις που παρατηρούνται κατά το μάλλον ή ήττον ισοδύναμα σε κάθε τάξη), οι οποίοι είναι σε θέση να διαχειριστούν ιδιοκτησία είτε έγγεια είτε χρηματική και επομένως μπορούμε και πρέπει να εργαστούμε άμεσα για τη βελτίωση της ηθικής και σωματικής ευημερίας της κοινότητας.

Η πιο άμεση μέθοδος βελτίωσης της ηθικής και σωματικής ευημερίας της πλειοψηφίας του πληθυσμού είναι να δοθεί προτεραιότητα στις κρατικές δαπάνες για τη διασφάλιση της εργασίας όλων των κατάλληλων ανθρώπων, για να εξασφαλιστεί η φυσική τους ύπαρξη· εξαπλώνοντας σε όλη την προλεταριακή τάξη τη γνώση της θετικής επιστήμης· εξασφαλίζοντας επίσης γι' αυτή την κατηγορία μορφές ψυχαγωγίας και ενδιαφέροντος που θα αναπτύξουν την ευφυΐα της.

Σε αυτό πρέπει να προσθέσουμε τα μέτρα που είναι απαραίτητα για να διασφαλιστεί ότι τον εθνικό πλούτο τον διαχειρίζονται αυτοί που είναι περισσότερο κατάλληλοι γι' αυτόν, έχοντας το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τη διοίκησή του, δηλαδή οι σημαντικότεροι βιομήχανοι.

Έτσι, η κοινότητα, μέσω αυτών των θεμελιωδών ρυθμίσεων, θα οργανωθεί με τρόπο που θα ικανοποιήσει πλήρως τους λογικούς ανθρώπους κάθε τάξης.

Δεν θα υπάρχει πλέον φόβος εξέγερσης του λαού και, κατά συνέπεια, δεν θα υπάρχει πλέον ανάγκη να διατηρούνται μεγάλοι στρατοί για να τον καταπνίξουν· δεν θα χρειάζεται πλέον να δαπανούνται τεράστια ποσά σε μια αστυνομική δύναμη· δεν υπάρχει πλέον φόβος ξένης εισβολής, καθώς ένα σώμα τριάντα εκατομμυρίων ανθρώπων που είναι ευχαριστημένοι από την κοινότητά τους θα απωθήσουν εύκολα οποιαδήποτε επίθεση, ακόμη και αν ολόκληρη η ανθρωπίνη φυλή κινηθεί εναντίον τους. Μπορούμε να προσθέσουμε ότι ούτε οι ηγεμόνες, ούτε οι λαοί θα ήταν τόσο τρελοί ώστε να επιτεθούν σ' ένα έθνος τριάντα εκατομμυρίων που δεν επέδειξε επιθετικές προθέσεις εναντίον των γειτόνων του και ενώθηκε εσωτερικά με βάση τα αμοιβαία συμφέροντα.

Επιπλέον, δεν θα υπήρχε πλέον ανάγκη για ένα σύστημα αστυνομικής κατασκοπείας σε μια κοινότητα στην οποία η μεγάλη πλειοψηφία θα είχε συμφέρον να διατηρήσει την καθιερωμένη τάξη πραγμάτων.

Οι άνθρωποι που έφεραν την Επανάσταση, οι άνθρωποι που την καθοδήγησαν και οι άνθρωποι που από το 1789 μέχρι σήμερα έχουν καθοδηγήσει το έθνος, έχουν διαπράξει ένα μεγάλο πολιτικό λάθος. Όλοι προσπάθησαν να βελτιώσουν την κυβερνητική μηχανή, ενώ έπρεπε να την υποτάξουν και πρώτα απ' όλα να ελέγξουν τη διοίκησή της.

Θα έπρεπε να έχουν αρχίσει θέτοντας μια ερώτηση η λύση της οποίας είναι απλή και προφανής. Θα έπρεπε να ρωτήσουν ποιои, σύμφωνα με την παρούσα κατάσταση της ηθικής και της διαφώτισης, είναι οι πιο κατάλληλοι για τη διαχείριση των υποθέσεων του έθνους. Θα είχαν αναγκαστεί να αναγνωρίσουν το γεγονός ότι οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες, οι βιομήχανοι και οι επικεφαλής των βιομηχανικών ενδιαφερόντων είναι οι άνθρωποι που κατέχουν την πλέον διακεκριμένη, ποικίλη και στον ύψιστο βαθμό χρησιμότητα για την καθοδήγηση επί του παρόντος του νου των ανθρώπων. Θα αναγνώριζαν έτσι το γεγονός ότι το έργο των επιστημόνων, των καλλιτεχνών και των βιομηχάνων είναι αυτό που στις ανακαλύψεις και στις εφαρμογές τους συμβάλλει περισσότερο στην εθνική ευημερία.

Θα κατέληγαν στο συμπέρασμα ότι οι επιστήμονες, οι καλλιτέχνες και οι ηγέτες των βιομηχανικών επιχειρήσεων είναι οι άνδρες που πρέπει να αναλάβουν διοικητική εξουσία, δηλαδή την ευθύνη διαχείρισης των εθνικών συμφερόντων· και ότι οι λειτουργίες της κυβέρνησης πρέπει να περιορίζονται στη διατήρηση της δημόσιας τάξης.

Οι μεταρρυθμιστές του 1789 θα έπρεπε να έχουν προσεγγιστεί ως εξής.

Οι βασιλείς της Αγγλίας έδωσαν το καλό παράδειγμα στο θέμα της μοναρχίας συμφωνώντας να μη δίνουν εντολές χωρίς την έγκριση και την υπογραφή ενός υπουργού. Η μεγαλοπρέπεια των βασιλέων της Γαλλίας απαιτεί να δείξουν ακόμη μεγαλύτερη γενναιοδωρία στον λαό τους και να συμφωνήσουν να μην λάβουν καμία απόφαση που να επηρεάζει τα γενικά συμφέροντα του έθνους χωρίς την έγκριση των πιο κατάλληλων ανθρώπων για να κρίνουν τις αποφάσεις τους, χωρίς την έγκριση δηλαδή των επιστημόνων και των κορυφαίων καλλιτεχνών, χωρίς την έγκριση των σημαντικότερων βιομηχάνων.

Η κοινότητα έχει συχνά συγκριθεί με μια πυραμίδα. Παραδέχομαι ότι το έθνος πρέπει να συγκροτείται ως μια πυραμίδα. Είμαι βαθιά πεπεισμένος ότι η εθνική πυραμίδα πρέπει να στεφθεί από τη μοναρχία, αλλά ισχυρίζομαι ότι από τη βάση της πυραμίδας μέχρι την κορυφή της, τα στρώματα θα πρέπει να αποτελούνται απ' όλο και πιο πολύτιμα υλικά. Αν εξετάσουμε την παρούσα πυραμίδα, φαίνεται ότι η βάση της είναι από γρανίτη, ότι μέχρι ένα ορισμένο ύψος τα στρώματα της αποτελούνται από πολύτιμα υλικά, αλλά ότι το πάνω μέρος της, υποστηρίζοντας ένα θαυμάσιο διαμάντι, δεν αποτελείται παρά από γύψο και χρυσόσκονη.

Η βάση της σημερινής εθνικής πυραμίδας αποτελείται από αυτούς που εργάζονται στα καθημερινά τους επαγγέλματα: τα πρώτα στρώματα πάνω από αυτή τη βάση είναι οι ηγέτες των βιομηχανικών επιχειρήσεων, οι επιστήμονες που βελτιώνουν τις μεθόδους παραγωγής και διευρύνουν την εφαρμογή τους, καθώς και οι καλλιτέχνες που σφραγίζουν τα προϊόντα τους με κομψότητα.

Τα ανώτερα στρώματα, τα οποία ισχυρίζομαι ότι δεν αποτελούνται από τίποτα άλλο πέρα από τον γύψο, ο οποίος είναι εύκολα αναγνωρίσιμος παρά την επιχρύσωση, απαρτίζονται από τους αυλικούς, τη μάζα των ευγενών είτε αρχαίας είτε πρόσφατης δημιουργίας, τους αργόσχολους πλούσιους, την κυρίαρχη τάξη από τον πρωθυπουργό ως τον ταπεινότερο υπάλληλο. Η μοναρχία αποτελεί το υπέροχο διαμάντι που στέφει την πυραμίδα.

15.3. Η αποτυχία του ευρωπαϊκού φιλελευθερισμού (Αποσπάσματα από το Δεύτερο παράρτημα στο Φιλελευθερισμός και Εκβιομηχανισμός, Κατήχηση των Βιομηχάνων, Bk. II, 1824)³

- [1] Καλούμε όλους αυτούς που ασχολούνται με τη βιομηχανία και που ένθερμα ενδιαφέρονται για το δημόσιο καλό κατανοώντας τη σχέση μεταξύ των γενικών συμφερόντων της κοινωνίας και εκείνων της βιομηχανίας, να μην ανευχτούν πια την ονομασία «φιλελεύθεροι». Τους καλούμε να ξεδιπλώσουν μια νέα σημαία και να αναγράψουν στο πανό τους το έμβλημα: Βιομηχανισμός.
- [2] Απευθύνουμε την ίδια πρόσκληση σε όλα τα άτομα, ανεξαρτήτως της περιουσίας ή του επαγγέλματός τους, που συμμερίζονται τη βαθιά πεποίθησή μας ότι ο μόνος τρόπος για να δημιουργηθεί μια ήρεμη και σταθερή κοινωνική διάταξη είναι να ανατεθεί η υψηλή διοίκηση του εθνικού πλούτου σε εκείνους που συμβάλλουν περισσότερο στο δημόσιο ταμείο και οι οποίοι καταφεύγουν σε αυτό στο ελάχιστο. Τους καλούμε να ονομαστούν «βιομήχανοι».
- [3] Απευθύνουμε αυτή την πρόσκληση κυρίως στους αληθινούς βασιλόφρονες, δηλαδή κυρίως σε εκείνους που θέλουν να στηρίξουν την ειρήνη και την ευτυχία του οίκου των Βουρβόνων πάνω στην εθνική ευημερία.
- [4] Ερώτηση: Ποιο όφελος περιμένετε από αυτή την αλλαγή ονόματος; Τι πλεονέκτημα βλέπετε στην υποκατάσταση του ονόματος φιλελευθερισμός με το όνομα βιομηχανισμός; Επομένως, ποια είναι τα μειονεκτήματα που συνδέονται με τη λέξη φιλελευθερισμός που σας κάνουν να υπογραμμίζετε τη σημασία της εγκατάλειψής της; Απάντηση: Κάνεις πολλές ερωτήσεις ταυτόχρονα. Σε ποια απ' όλες θα ήθελες να απαντήσουμε πρώτα;
- [5] Ερώτηση: Πείτε μας ποια μειονεκτήματα συνδέονται με τη λέξη φιλελευθερισμός και ποιο όφελος μπορεί να προκύψει από την εγκατάλειψή του από το κόμμα που θέλει να βελτιώσει την κοινωνική οργάνωση χρησιμοποιώντας μόνο νομιμόφρονες, νόμιμους και ειρηνικούς τρόπους;

3. Η μετάφραση έγινε από την έκδοση: F.M.H. Markham (ed.), *Henri Comte de Saint-Simon (1760-1825) Selected Writings*, Basil Blackwell, Oxford, 1952.

Κατά την άποψή μας, ο φιλελευθερισμός ως ορισμός έχει τρία μεγάλα μειονεκτήματα για όλους τους καλοπροαίρετους ανθρώπους που ακολουθούν αυτό το έμβλημα.

- [6] Ερώτηση: Ποιο είναι το πρώτο από αυτά τα μειονεκτήματα;
 Η λέξη φιλελευθερισμός χαρακτηρίζει μια σειρά συναισθημάτων· δεν υποδηλώνει κατηγορία συμφερόντων, με αποτέλεσμα η ονομασία αυτή να είναι ασαφής και κατά συνέπεια ελαττωματική.
- [7] Ερώτηση: Ποιο είναι το δεύτερο από αυτά τα μειονεκτήματα;
 Οι περισσότεροι από εκείνους που επιτρέπουν να γίνονται γνωστοί ως φιλελεύθεροι είναι ειρηνικοί άνθρωποι, οι οποίοι εμπνέονται από την επιθυμία να τερματιστεί η επανάσταση εγκαθιστώντας μέσα από νομιμόφρονες, νόμιμους και ειρηνικούς τρόπους μία ήρεμη και σταθερή τάξη αναλογική προς την κατάσταση του διαφωτισμού και του πολιτισμού. Αλλά οι ηγέτες αυτού του κόμματος είναι άνθρωποι που έχουν διατηρήσει τον κρίσιμο, δηλαδή τον επαναστατικό χαρακτήρα του 18ου αιώνα. Όλοι όσοι διαδραμάτισαν κάποιον ρόλο στην Επανάσταση, πρώτα ως πατριώτες, μετά ως βοναπαρτιστές, ισχυρίζονται σήμερα ότι είναι φιλελεύθεροι. Έτσι, το κόμμα που είναι φημισμένο φιλελεύθερο αποτελείται σήμερα από δύο κατηγορίες ανθρώπων με διαφορετικές και αντίθετες απόψεις. Οι ιδρυτές αυτού του κόμματος είναι άτομα με κύριο στόχο την ανατροπή κάθε πιθανής κυβέρνησης, ώστε να μπορούν να αναλάβουν την αρχή οι ίδιοι· ενώ η πλειοψηφία του ίδιου κόμματος είναι διατεθειμένη να δημιουργήσει την πιο σταθερή και ισχυρότερη κυβέρνηση, υπό την προϋπόθεση ότι ενεργεί σαφώς προς το εθνικό συμφέρον.
- [8] Η ονομασία φιλελευθερισμός που έχει επιλεγεί, υιοθετηθεί και διακηρυχθεί από τα απομεινάρια των πατριωτικών και βοναπαρτιστικών κομμάτων, είναι πιο απρόσφορη για τους ανθρώπους των οποίων ο βασικός στόχος είναι να συγκροτήσουν μια καλή τάξη με ειρηνικά μέσα.
- [9] Δεν προτείνουμε ότι οι πατριώτες και οι βοναπαρτιστές δεν έχουν προσφέρει καμία υπηρεσία στην κοινωνία. Οι ενέργειές τους ήταν χρήσιμες, γιατί ήταν απαραίτητο να καταδαφίσουν για να μπορέσουν να κατασκευάσουν. Αλλά σήμερα το επαναστατικό πνεύμα που τους ενέπνευσε βρίσκεται σε άμεση αντίθεση με το δημόσιο καλό. Σήμερα, μια ονομασία που δεν υποδηλώνει πνεύμα απολύτως αντίθετο με το επαναστατικό, δεν μπορεί να είναι σωστή για τους φωτισμένους και καλοπροαίρετους ανθρώπους.
- [10] Ερώτηση: Ποιο είναι το τρίτο μειονέκτημα που ενέχει η ονομασία φιλελευθερισμός;
 Το κόμμα που ονομάζεται φιλελεύθερο έχει νικήσει όχι μόνο στη Γαλλία, αλλά και στη Νάπολη, στην Ισπανία και στην Αγγλία. Τα μέλη της άκρας Αριστεράς δεν ανέδειξαν τίποτα καλύτερο από τον M. M. Brougham στη Γαλλία και τον Robert Wilson στην Αγγλία. Οι επαναλαμβανόμενες ήττες των φιλελευθέρων απέδειξαν ότι τόσο τα έθνη όσο και οι κυβερνήσεις δεν επιθυμούν να υιοθετήσουν τις πολιτικές τους απόψεις. Τώρα, όταν υποδεικνύει κανείς σε λογικούς ανθρώπους ότι έχουν ακολουθήσει λανθασμένο δρόμο και επέλεξαν κακούς οδηγούς, βιάζονται να αλλάξουν κατεύθυνση.
- [11] Συμπεραίνουμε από τους τρεις λόγους, ότι οι ειρηνικοί άνδρες, των οποίων η γνώμη ευνοεί την ήρεμη και σταθερή κατάσταση των πραγμάτων, πρέπει να επιταχύνουν τη δήλωση της επιθυμίας τους να μην ανακηρύσσονται πλέον φιλελεύθεροι και πρέπει να εγγράψουν ένα νέο έμβλημα στο πανό τους...